

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DOSTOPNOSTI DO PROIZVODOV IN
STORITEV ZA INVALIDE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Z Zakonom o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide (Uradni list RS, št. 14/23, v nadaljnjem besedilu: ZDPSI) se je februarja 2023 v pravni red Republike Slovenije prenesla Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L št. 151 z dne 7. 6. 2019, str. 70; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/882/EU), ki se je začel uporabljati 28. junija 2025.

Direktiva 2019/882/EU je bila sprejeta z namenom približevanja zakonodaj in drugih predpisov držav članic v zvezi z zahtevami glede dostopnosti za proizvode in storitve. Predstavlja poenotenje nacionalnih zavez ter obveznosti glede dostopnosti, ki izhajajo iz Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list RS, št. 37/08, Mednarodne pogodbe, št. 10/08). Dostopnost, ki po svoji definiciji preprečuje, ali odpravlja ovire pri uporabi proizvodov in storitev, je osrednje načelo Konvencije o pravicah invalidov ter hkrati ena od prednostnih nalog Evropske strategije o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030, ki določa ukrepe za izvajanje Konvencije na ravni Evropske unije. Direktiva 2019/882/EU tako zagotavlja prosti pretok proizvodov in storitev z opredelitvijo in uporabo skupnih zahtev glede dostopnosti za izbrane proizvode in storitve ter z določitvijo enotnih obveznosti na ravni EU za izboljšanje njihove dostopnosti.

Na podlagi ZDPSI so bili sprejeti tudi trije podzakonski akti:

- Pravilnik o dostopnosti proizvodov za invalide, o označevanju in postopku ugotavljanja skladnosti, ki je začel veljati 17. junija 2023;
- Pravilnik o merilih za oceno nesorazmernega bremena, ki je začel veljati 17. avgusta 2023 in
- Pravilnik o podrobnejših pogojih glede dostopnosti storitev, ki invalidom zagotavljajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev, ki je začel veljati 25. septembra 2024.

Evropska komisija je zoper Republiko Slovenijo uvedla postopek ugotavljanja kršitve prava Evropske unije, saj Slovenija Direktive 2019/882/EU ni prenesla v predpisanem roku, ki se je iztekel 28. junija 2022. ZDPSI je bil sprejet z zamudo, dodatna zamuda pa je nastala tudi pri sprejemu enega od podzakonskih aktov. Po uradni notifikaciji vseh izvedbenih predpisov je Evropska komisija v postopku pregleda ugotovila, da so v posameznih določbah še vedno prisotne vsebinske pomanjkljivosti, zaradi katerih prenos Direktive 2019/882/EU ni popoln.

Na tej podlagi je Republika Slovenija pristopila k pripravi predloga zakona, s katerim se odpravljajo neskladja, in vsebinsko dopolnjuje prenos posameznih določb Direktive 2019/882/EU. Namen predlaganih sprememb je zagotoviti popolno skladnost nacionalne zakonodaje z zahtevami Direktive 2019/882/EU, vključno z dopolnitvami področja uporabe, natančnejšimi tehničnimi zahtevami glede dostopnosti storitev in proizvodov ter uskladitvijo z drugimi področnimi predpisi.

S tem predlogom zakona se nadaljuje izvajanje zavez Republike Slovenije do invalidov, ki izhajajo iz Konvencije o pravicah invalidov in iz evropskega pravnega reda. Dopolnjen prenos Direktive 2019/882/EU predstavlja pomemben korak k izboljšanju dostopnosti proizvodov in storitev, krepitvi neodvisnosti invalidov ter njihovemu enakopravnemu in polnemu sodelovanju v družbi. Z uresničevanjem določb zakona se zagotavlja tudi spoštovanje načela nediskriminacije in enakih

možnosti ter spodbuja vključujoče okolje, v katerem lahko vsak posameznik, ne glede na invalidnost, uresničuje svoje pravice in prispeva k skupnemu družbenemu razvoju.

Zaradi ugotovljenih pomanjkljivosti pri prenosu Direktive 2019/882/EU je sprejem predloga zakona nujen, saj bo le tako področje dostopnosti proizvodov in storitev za invalide celovito urejeno in v celoti usklajeno z zahtevami evropskega prava. S tem se bo Republika Slovenija izognila nadaljevanju postopka ugotavljanja kršitve prava Evropske unije in morebitnim finančnim sankcijam, ki bi lahko sledile v primeru neizpolnitve obveznosti iz prava Evropske unije.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj predloga zakona je zagotoviti popolno uskladitev nacionalne zakonodaje s pravom Evropske unije ter celovit prenos določb Direktive 2019/882/EU v slovenski pravni red. S predlogom zakona se odpravljajo vsebinske pomanjkljivosti in neskladnosti, ugotovljene v postopku ugotavljanja kršitve prava Evropske unije. Zagotavlja se celovito izvajanje zahtev glede dostopnosti proizvodov in storitev za invalide.

Predlog zakona zasleduje cilj izboljšanja dostopnosti za invalide, kar pomeni lažji dostop do določenih proizvodov in storitev ter njihovo uporabo pod enakimi pogoji kot za druge potrošnike. Hkrati krepi pravno varnost gospodarskih subjektov, saj z jasnimi pravili in enotnimi zahtevami omogoča enoten in predvidljiv regulativni okvir, usklajen z evropskim pravom.

Z dopolnitvami zakona se zagotavlja tudi učinkovitejše sodelovanje med pristojnimi organi in jasnejša razmejitev odgovornosti na posameznih področjih, kar bo prispevalo k uspešnejšemu izvajanju zakona in krepitvi mehanizmov nadzora nad njegovo izvedbo.

2.2. Načela

Predlog zakona temelji na naslednjih načelih:

- načelo nediskriminacije,
- načelo spoštovanja dostojanstva in neodvisnosti invalida,
- načelo enakega obravnavanja invalidov pri dostopu do blaga in storitev,
- načelo svobodne izbire blaga in storitev,
- načelo omogočanja vključenosti in udeležbe invalidov v družbi,
- načelo individualne obravnave, zagotavljanja enakih možnosti in dostopnosti,
- načelo prostega pretoka proizvodov in storitev,
- načelo sorazmernosti.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona vsebuje več rešitev, s katerimi se zagotavlja popoln in skladen prenos Direktive 2019/882/EU v slovenski pravni red ter hkrati krepi obstoječi sistem dostopnosti proizvodov in storitev za invalide.

Predlog zakona razširja področje uporabe ZDPSI, in sicer na železniški potniški prevoz, odgovarjanje na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112« ter na postopke oddaje javnih naročil.

S predlogom zakona se zagotavlja, da bodo tudi storitve železniškega potniškega prevoza dostopne invalidom na primerljiv način kot storitve avtobusnega, zračnega in vodnega potniškega prevoza. Dostopnost se zagotavlja za spletišča ponudnikov, storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z

mobilnimi aplikacijami, elektronske vozovnice in postopke njihove izdaje, informacije o prevoznih storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času, ter interaktivne samopostrežne terminale, z izjemo tistih, ki so sestavni del tirnih vozil. Poleg tega se določajo dodatni pogoji glede dostopnosti storitev železniškega potniškega prevoza. Ponudnik storitve mora zagotoviti možnost železniškega prevoza pod primerljivimi pogoji kot za ostale potnike ter določiti pravila o nediskriminaciji in pomoči med potovanjem; zagotoviti pravico do pomoči na postajah in v prevoznih sredstvih; pri načrtovanju novih postaj in večjih prenovah upoštevati potrebe invalidov ter določiti kontaktne točke, na katerih lahko invalidi sporočijo svoj prihod in potrebo po pomoči; ter si, kjer je to potrebno, prizadevati za izboljšanje obstoječe infrastrukture, da bi prevozniki invalidom omogočili dostop in ustrezno pomoč.

Predlog zakona ureja tudi odgovarjanje na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112«. Določa se, da mora najprimernejši center za obveščanje odgovarjati na komunikacijo v sili prek istega komunikacijskega sredstva, kot je bila prejeta, in z uporabo sinhroniziranega glasu in besedila, vključno z besedilom v realnem času, oziroma storitve celotnega pogovora, kadar je uporabljena video komunikacija. Z navedenim se izpolnjujejo zahteve Direktive 2019/882/EU na področju komunikacij v sili in zagotavlja enakovredna dostopnost storitev.

V predlog zakona je vključena izrecna določitev, da se pogoji glede dostopnosti po ZDPSI uporabljajo tudi v postopkih oddaje javnih naročil. Pri tem pogoji dostopnosti predstavljajo obvezne tehnične specifikacije pri oblikovanju dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila, kadar gre za proizvode in storitve, ki so zajeti v ZDPSI. Rešitev je usklajena z obema javnonaročniškima direktivama Evropske unije, ki določata, da morajo naročniki pri nabavah blaga in storitev, namenjenih uporabi fizičnih oseb, upoštevati merila dostopnosti in zahteve za oblikovanje, prilagojeno vsem uporabnikom.

Predlog zakona nadalje določa pravno podlago za sprejem pravilnika o merilih glede funkcionalne učinkovitosti dostopnosti proizvodov in storitev za invalide. S pravilnikom bodo določena podrobnejša merila glede funkcionalne učinkovitosti dostopnosti proizvodov in storitev za invalide, kadar zahteve glede dostopnosti iz ZDPSI ne obravnavajo ene ali več funkcij načrtovanja in proizvodnje proizvodov ali zagotavljanja storitev. Merila glede funkcionalne učinkovitosti se lahko uporabijo kot alternativa enemu ali več specifičnim tehničnim zahtevam, kadar so te navedene v zakonskih pogojih glede dostopnosti, vendar le, če uporaba ustreznega merila glede funkcionalne učinkovitosti izpolnjuje pogoje glede dostopnosti in zagotavlja, da se s takšnim načrtovanjem in proizvodnjo proizvodov ter zagotavljanjem storitev invalidom pri predvidljivi uporabi omogoči enakovredna ali boljša dostopnost.

Dopolnjujejo se tudi pogoji dostopnosti za storitve e-trgovine. Ponudnik storitve e-trgovine mora pri zagotavljanju dostopa do storitve zagotoviti: informacije o dostopnosti proizvodov in storitev, kadar te informacije zagotavlja odgovorni gospodarski subjekt; funkcionalnost v zvezi z identifikacijo, varnostjo in plačilom, ki je zaznavna, uporabna, razumljiva in zanesljiva, kadar se ta izvaja kot del storitve; ter načine identifikacije, elektronskih podpisov in plačilnih storitev, ki so zaznavni, uporabni, razumljivi in zanesljivi. Z navedenimi rešitvami se v nacionalni pravni red prenašajo zahteve Direktive 2019/882/EU glede dostopnosti ključnih elementov e-trgovine.

Predlog zakona razširja krog upravičencev za uveljavljanje pravice do dostopnosti. Potrošnikom se izrecno omogoča začetek postopkov pred pristojnimi organi zaradi neizpolnjevanja zahtev dostopnosti proizvodov in storitev. Poleg tega se uvaja možnost, da v postopkih nastopajo tudi javni organi ter združenja, organizacije in drugi pravni subjekti, ki izkazujejo pravni interes ter delujejo v podporo pritožniku. S tem se krepí pravno varstvo potrošnikov in učinkovito uveljavljanje pravic na področju dostopnosti.

Na novo se določa tudi pristojnosti nadzornih organov, zlasti na področju storitev železniškega prevoza, kjer nadzor izvajajo Inšpekcija za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča, Inšpekcija za cestni promet ter Inšpekcija za javni potniški promet. Dodatno se urejajo pooblaščenice osebe agencije, ki izvajajo nadzor po ZDPSI, skladno z ureditvami v drugih področnih zakonih.

V prehodnih in končnih določbah se določa prehodno obdobje za interaktivne samopostrežne terminale, ki so bili zakonito v uporabi pred 28. junijem 2025, in sicer do konca njihove ekonomske življenjske dobe, vendar največ dvajset let. Ureja se tudi dokončanje postopkov javnih naročil, začelih pred začetkom uporabe zakona. Naročniki lahko postopke, ki so v teku, zaključijo po dosednji ureditvi, pri čemer lahko, če to dopušča faza postopka, zahteve dostopnosti vključijo tudi v že začete postopke, če rok za oddajo ponudb še ni potekel.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona bo imel finančne posledice za državni proračun, ki se nanašajo predvsem na zagotavljanje pogojev za izvajanje novih oziroma dopoljenih pristojnosti na posameznih področjih.

Za področje storitev železniškega potniškega prevoza, ki se s predlogom zakona na novo določa kot področje uporabe, bo treba zagotoviti dodatna finančna sredstva Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo. Okoli 70 % voznega parka je prilagojenega invalidom. V podnebnem skladu je v letu 2028 zagotovljenih okoli 44 mio. evrov za mednarodne vlake, ki se bodo uporabljali tudi za notranji promet. Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo v prihodnjih letih načrtuje tudi prenovo informacijskega sistema, kjer bo tudi nekaj prilagoditev znotraj ABT sistema za invalide (nakup vozovnic). Na področju železniške infrastrukture, ki je v pristojnosti Ministrstva za infrastrukturo, finančne posledice niso predvidene.

Na področju gospodarstva predlog zakona ne bo povzročil dodatnih finančnih posledic, saj se bodo naloge še naprej izvajale v okviru obstoječih nalog nadzornih organov. Drugih finančnih posledic na področju gospodarstva ni.

Na področju elektronsko komunikacijskih storitev ter področju oddajanja javnih naročil se ne predvideva novih finančnih posledic.

Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva.

V primeru, da Republika Slovenija ne izpolni svojih obveznosti iz Direktive 2019/882/EU in ne sprejme zakona, obstaja neposredno tveganje finančnih sankcij v okviru postopka ugotavljanja kršitve prava Evropske unije. Evropska komisija lahko v tem primeru predlaga finančne kazni, ki se lahko gibljejo od pavšalnega zneska do dnevni denarnih kazni za obdobje zamude, zato je sprejem zakona nujen tudi z vidika zaščite državnega proračuna.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ima dodatne finančne posledice na posameznih področnih ministrstvih. Za njegovo izvajanje bodo potrebna dodatna sredstva, ki jih bo treba zagotoviti v proračunu Republike Slovenije od leta 2026 dalje.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE V PRAVU EVROPSKE UNIJE

Države članice Evropske unije so morale prenesti Direktivo 2019/882/EU v svoj pravni red do 28. junija 2022. Pogoji glede dostopnosti do proizvodov in storitev so začeli veljati od 28. junija 2025 dalje.

Namen prenosa Direktive 2019/882/EU v slovenski pravni red je harmonizirati zahteve glede dostopnosti proizvodov in storitev za invalide z odpravo in preprečevanjem ovir za prosti pretok proizvodov in storitev tako na slovenskem kot tudi evropskem trgu.

Hrvaška

Republika Hrvaška je junija 2025 sprejela Zakon o zahtevah glede dostopnosti proizvodov in storitev, ki je začel veljati 28. junija 2025. Zakon v celoti prenaša Direktivo 2019/882/EU v nacionalni pravni red, pri čemer so bili nekateri deli direktive že pred tem delno preneseni z Zakonom o elektronskih komunikacijah (Narodne novine št. 76/22, 14/24) ter Tehničnim predpisom o zagotavljanju dostopnosti objektov za invalide in osebe z zmanjšano mobilnostjo (Narodne novine št. 12/23).

Zakon o zahtevah glede dostopnosti proizvodov in storitev določa proizvode in storitve, za katere se zahteve glede dostopnosti uporabljajo, opredeljuje zahteve glede dostopnosti, ureja obveznosti gospodarskih subjektov v zvezi z zagotavljanjem dostopnosti proizvodov in storitev invalidom ter osebam z zmanjšano mobilnostjo, ureja postopke ugotavljanja skladnosti in domneve skladnosti z zahtevami dostopnosti, nadzor nad izvajanjem ter pristojnosti organov v postopkih po zakonu kakor tudi prekrškovne določbe.

Za pripravo zakona je bilo pristojno Ministrstvo za delo, pokojninski sistem, družino in socialno politiko, izvajanje in nadzor pa sta razdeljena med več organov, skladno z njihovo stvarno pristojnostjo: Hrvaški regulator za mrežne dejavnosti (HAKOM) za nadzor nad proizvodi, ki imajo lastnosti radijske opreme, nad trgom elektronskih komunikacijskih storitev, e-knjigami in železniškim potniškim prometom; Državni inšpektorat za nadzor nad proizvodi, ki nimajo lastnosti radijske opreme, ter nad storitvami e-trgovine; Agencija za elektronske medije za storitve, ki omogočajo dostop do avdiovizualnih medijskih storitev; Ministrstvo za morje, promet in infrastrukturo za nadzor nad avtobusnim in vodnim potniškim prometom; Hrvaška agencija za civilno letalstvo za nadzor nad letalskim potniškim prometom; ter Hrvaška narodna banka in Hrvaška agencija za nadzor finančnih storitev (HANFA) za nadzor nad trgom bančnih in finančnih storitev.

Latvija

Republika Latvija je Direktivo 2019/882/EU prenesla z novim Zakonom o dostopnosti proizvodov in storitev, ki predstavlja temeljni nacionalni akt in v največji meri prenaša vsebino direktive. Na podlagi tega zakona je bila sprejeta tudi Uredba kabineta ministrov o zahtevah glede dostopnosti proizvodov in storitev, ki kot izvedbeni predpis prenaša določbe iz Priloge I direktive. Poleg tega je Latvija izvedla več sektorskih sprememb zakonodaje: z dopolnitvami Zakona o javnem naročanju ter Zakona o naročanju pri izvajalcih javnih služb je bil prenesen prvi odstavek 24. člena direktive, z dopolnitvami Zakona o ocenjevanju skladnosti so bile prenesene določbe glede pristojnosti organov za nadzor trga in preverjanje skladnosti, z dopolnitvami Zakona o elektronskih komunikacijah pa določene zahteve, povezane z elektronskimi komunikacijskimi storitvami. Latvija je tako prenos Direktive 2019/882/EU v svoj nacionalni pravni red prenesla z novim samostojnim zakonom, podzakonskim izvedbenim aktom in več spremembami sektorske zakonodaje.

Litva

Republika Litva je Direktivo 2019/882/EU prenesla v nacionalni pravni red s sprejemom novega zakona. Decembra 2022 je bil sprejet Zakon o zahtevah glede dostopnosti proizvodov in storitev, ki predstavlja temeljni pravni akt za prenos direktive v nacionalni pravni red. Nekatero posamične določbe, povezane z dostopnostjo, so bile že predhodno vključene v druge sektorske predpise, pri čemer Litva v uradnem seznamu prenosa navaja skupno 25 zakonov; vendar ti vsebujejo zgolj manjše prilagoditve, medtem ko je večina zahtev direktive prenesena s posebnim zakonom. Za celovito izvajanje je pristojno Ministrstvo za socialno varnost in delo, pri čemer sodeluje še sedem drugih ministrstev v okviru svojih pristojnosti. Metodološko podporo nudijo Agencija za varstvo pravic invalidov, Litovska avdiosenzorična knjižnica (na področju e-knjig) ter Banka Litve (na področju finančnih storitev). Nadzor nad izvajanjem zahtev zakona izvajajo štirje organi nadzora trga. Ustanovljena je bila tudi Koordinacijska komisija za vprašanja

dostopnosti proizvodov in storitev, ki deluje kot posvetovalno telo in pripravlja priporočila za ministrstva ter druge institucije; v njeni sestavi so predstavniki ministrstev, organov nadzora trga, strokovnih institucij, invalidskih organizacij, poslovnih združenj in akademske sfere. Litva trenutno pripravlja spremembe Zakona o zahtevah glede dostopnosti proizvodov in storitev na podlagi najnovejših pripomb Evropske komisije v zvezi s popolnostjo prenosa Direktive 2019/882/EU.

Avstrija

Republika Avstrija je Direktivo (EU) 2019/882 prenesla s sprejemom posebnega zveznega zakona o zahtevah glede dostopnosti proizvodov in storitev (Barrierefreiheitsgesetz), ki predstavlja osrednji pravni akt za transpozicijo. Direktiva je v celoti prenesena v ta zakon, z izjemo področja komunikacije v sili, ki je v Avstriji urejeno v Zakonu o telekomunikacijah. V okviru priprave prenosa je delovala medresorska delovna skupina, v kateri je bilo ugotovljeno, da je za ustrezen prenos najprimernejši pristop sprejetje samostojnega zakona. Predlog zakona je pripravilo Zvezno ministrstvo za socialne zadeve, sledila je šesttedenska javna razprava (september–november 2022), nato pa je bil zakon julija 2023 sprejet v avstrijskem parlamentu.

Nemčija

Zvezna republika Nemčija je Direktivo 2019/882/EU prenesla s kombinacijo treh vrst zakonodajnih instrumentov. Na zvezni ravni je bil sprejet poseben zakon o dostopnosti ter pripadajoča uredba, dodatno pa so posamezne zvezne dežele, v okviru svojih pristojnosti, zahteve direktive prenesle prek sprememb sektorske zakonodaje. Postopek priprave se je začel leta 2019, zakonodajni postopek pa se je uradno pričel konec leta 2020. Namenski zakon o dostopnosti je bil sprejet julija 2021, ustrežna izvedbena uredba pa julija 2022. Ta zakonodajni okvir skupaj zagotavlja izvajanje zahtev direktive na vseh področjih, za katera so v Nemčiji pristojne različne ravni oblasti.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ima posledice glede postopkov oziroma poslovanja javne uprave predvsem pri zagotavljanju nadzora nad pogoji dostopnosti, ki jih opredeljuje predlog zakona. Posledice se bodo odražale v dodatnih nalogah pristojnih organov, zlasti na področju železniškega potniškega prometa in zagotavljanja komunikacije v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112«.

Za učinkovito izvajanje nadzora bo potrebno zagotoviti ustrezne kadrovske in tehnične pogoje, vendar se bistveno povečanje obsega dela javne uprave ne pričakuje, saj gre predvsem za dopolnitve obstoječih pristojnosti.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima novih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ima posledice za gospodarstvo predvsem z vidika uskladitve pogojev glede dostopnosti proizvodov in storitev za invalide, kar pomeni, da bodo gospodarski subjekti morali še naprej zagotavljati skladnost proizvodov in storitev z veljavnimi standardi, pri čemer se s predlogom zakona vsebinsko ne povečujejo obveznosti, ampak se obstoječe natančneje opredeljujejo in usklajujejo z zahtevami evropskega prava.

Predlog zakona prispeva k pravni varnosti in predvidljivosti za gospodarske subjekte, saj zagotavlja jasnejše določbe o obveznostih in nadzoru, hkrati pa utrjuje prosti pretok blaga in storitev ter s tem pozitivno vpliva na konkurenčnost ponudnikov in na svobodno izbiro potrošnikov, zlasti invalidov.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo prispeval k izboljšanju kakovosti življenja invalidov in k uresničevanju načela enakega obravnavanja pri dostopu do blaga in storitev. Z dopolnitvami in jasnejšo določitvijo pristojnosti pristojnih organov se krepi izvajanje politik vključevanja in dostopnosti ter omogoča večja neodvisnost in enakopravno sodelovanje invalidov v družbi.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ima učinke predvsem na področjih, ki so povezana z izvajanjem železniškega potniškega prometa ter zagotavljanjem komunikacije v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112«. Predlagane dopolnitve se nanašajo na natančnejšo opredelitev dostopnosti storitev na teh področjih in na uskladitev pristojnosti pristojnih organov.

Na drugih področjih, ki jih zakon že ureja, predlog zakona ne prinaša vsebinskih sprememb, temveč zagotavlja enotno in usklajeno izvajanje evropskih zahtev glede dostopnosti.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo predstavljen javnosti na spletnih straneh Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter posameznih resornih ministrstev, ki jih zajema zakon, in s predstavitvami zainteresirani javnosti prek medijev, spletnih strani.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje predloga zakona se bo spremljalo na podlagi letnih poročil resornih ministrstev, ki so pristojna za zagotavljanje dostopnosti do posameznega proizvoda ali storitve na podlagi tega zakona. Prav tako se bo izvajanje zakona spremljalo zaradi poročanja Evropski komisiji.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Pomembna okoliščina v zvezi s predlogom zakona je, da je Republika Slovenija trenutno v postopku ugotavljanja kršitve prava Evropske unije zaradi nepopolnega prenosa Direktive 2019/882/EU. Sprejem zakona je zato nujen, da se zagotovi celovita uskladitev z evropskim pravom, s čimer se bo omogočil zaključek postopka pred Evropsko komisijo.

Nepravočasna uskladitev ali nesprejem zakona bi lahko povzročila finančne posledice za Republiko Slovenijo v obliki sankcij zaradi kršitve prava Evropske unije, zato je sprejem zakona v javnem interesu in v interesu zagotavljanja pravne varnosti.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na e-demokraciji 21. novembra 2025. Javna obravnava je trajala 10 dni, do 30. novembra 2025.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi zakona zunanji sodelavci niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Luka Mesec, minister
- Igor Feketija, državni sekretar
- mag. Andrejka Znoj, generalna direktorica Direktorata za invalide
- Simona Kamšek, vodja Sektorja za izenačevanje možnosti invalidov, Direktorat za invalide
- Metka Voler, sekretarka, Direktorat za invalide.

BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 14/23) se v 3. členu, prvem odstavku drugi točki četrta alineja spremeni tako, da se glasi:
»- interaktivne samopostrežne terminale za zagotavljanje informacij, razen terminalov, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov, ladij ali tirnih vozil;«.

V 3. členu, drugem odstavku se tretja točka spremeni tako, da se glasi:

»3. storitve zračnega, avtobusnega, železniškega in vodnega potniškega prevoza, in sicer:

- a) spletišča,
- b) storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami,
- c) elektronske vozovnice in storitev izdajanja elektronskih vozovnic,
- č) zagotavljanje informacij o prevoznih storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času, v primeru informativnih zaslonov je to omejeno le na interaktivne zaslone,
- d) interaktivne samopostrežne terminale, razen tistih, ki so nameščeni kot sestavni deli vozil, zrakoplovov, ladij ali tirnih vozil, ki se uporabljajo za zagotavljanje katerega koli dela takšnih storitev potniškega prevoza;«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ne glede na 3. točko prejšnjega odstavka se za storitve mestnega in medkrajevnega prevoza uporabljajo le storitve iz podtočke d) 3. točke prejšnjega odstavka.«.

Četrti odstavek se nadomesti z novim četrtem odstavkom, ki se glasi:

»(4) Ta zakon se uporablja za odgovarjanje na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112«.«.

Doda se nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Pogoji glede dostopnosti za proizvode in storitve iz tega zakona se uporabljajo tudi v postopkih oddaje javnih naročil. Šteje se, da zahteve glede dostopnosti po tem zakonu predstavljajo obvezne zahteve glede dostopnosti, ki se v postopkih oddaje javnih naročil upoštevajo pri oblikovanju tehničnih specifikacij javnega naročila, skladno s predpisom, ki ureja javno naročanje.«.

2. člen

V 4. členu se tretji odstavek nadomesti z novim tretjim odstavkom, ki se glasi:

»(3) Določbe 25.a člena in VII. poglavja tega zakona se ne uporabljajo za postopke javnega naročanja, za katere se uporablja zakon, ki ureja javno naročanje.«.

3. člen

5. člen se spremeni, tako da se glasi:

»Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »avdiovizualna medijska storitev« je storitev, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja avdiovizualne medijske storitve;
2. »besedilo v realnem času« je oblika besedilnega pogovora v situacijah od točke do točke ali večtočkovnih konferencah, pri katerem se vtipkano besedilo prenaša znak za znakom, tako da uporabnik komunikacijo zaznava kot neprekinjeno;
3. »center za sprejem komunikacije v sili« je center za sprejem komunikacije v sili, kot je opredeljen v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;
4. »dajanje na trg« pomeni, da je proizvod prvič na voljo na trgu Evropske unije;

5. »distributer« je fizična ali pravna oseba v dobavni verigi razen proizvajalca ali uvoznika, ki omogoči dostopnost proizvoda na trgu;
6. »dostopnost na trgu« je dobava proizvoda za distribucijo, porabo ali uporabo na trgu Evropske unije v okviru gospodarske dejavnosti v zameno za plačilo ali brezplačno;
7. »e-bralnik« je namenska oprema, vključno s strojno in programsko opremo, ki se uporablja kot edino orodje oziroma aplikacija, s katero je mogoče posamezno e-knjigo brati, poslušati ali jo kako drugače uporabljati prilagojeno uporabniku, za dostop do datotek e-knjig, iskanje po njih ter branje, poslušanje in uporabo teh datotek;
8. »e-knjiga in namenska programska oprema« je storitev za zagotavljanje digitalnih datotek, ki prikazujejo elektronsko različico knjige, do katere je mogoče dostopati na uporabniku razumljiv način, po kateri je mogoče brskati in ki jo je mogoče brati, poslušati ali jo kako drugače uporabljati prilagojeno uporabniku, ter programska oprema, nujna za zagotavljanje storitve e-knjige, vključno s storitvami na osnovi mobilnih naprav, s spletnimi portali in mobilnimi aplikacijami, namenjena dostopanju do takšnih digitalnih datotek, iskanju po njih, izbiri teh datotek in aktiviranju ter njihovi uporabi za branje in poslušanje ter drugo temu prilagojeno uporabo, razen programske opreme iz 26. točke tega člena;
9. »elektronska komunikacijska storitev« je storitev, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;
10. »elektronska vozovnica« je sistem, pri katerem je pravica do potovanja shranjena na fizični vozovnici ali drugi napravi v elektronski obliki kot količinska ali terminska vozovnica ali kot dobroimetje, ni pa natisnjena na papirnati vozovnici;
11. »gospodarski subjekt« je proizvajalec, pooblaščen zastopnik, uvoznik, distributer ali ponudnik storitev;
12. »harmonizirani standard« je harmonizirani standard, kot je opredeljen v 1.(c) točki 2. člena Uredbe (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 316 z dne 14. 11. 2012, str. 14; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1025/2012/EU);
13. »interaktivna računalniška zmogljivost« pomeni funkcionalnost, ki podpira interakcijo človek-stroj in omogoča obdelavo in prenos podatkov, glasu ali videa ali kombinacije le-teh;
14. »invalid« je oseba z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki ga v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodeloval v družbi;
15. »komunikacija v sili« je komunikacija v sili, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;
16. »mala in srednja podjetja« so podjetja, ki imajo manj kot 250 zaposlenih ter letni promet, ki ne presega 50 milijonov evrov, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov evrov, vendar ne vključuje mikropodjetij;
17. »mikropodjetje« je podjetje, ki ima manj kot deset zaposlenih in ima letni promet, ki ne presega dveh milijonov evrov, ali letno bilančno vsoto, ki ne presega dveh milijonov evrov;
18. »nacionalni organ« je pristojen organ države članice Evropske unije;
19. »najprimernejši center za sprejem komunikacije v sili« je najprimernejši center za sprejem komunikacije v sili, kot je opredeljen v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;
20. »operacijski sistem« je programska oprema, ki nadzoruje vmesnik do zunanje strojne opreme, razporeja naloge, upravlja podatkovno shrambo in predstavlja privzeti vmesnik do uporabnika, ko ni v uporabi nobena aplikacija, vključno z grafičnim vmesnikom, ne glede na to, ali je takšna programska oprema sestavni del potrošniške računalniške strojne opreme za splošno rabo ali samostojna programska oprema, ki naj bi se uporabljala na potrošniški računalniški strojni opremi za splošno rabo; ne pomeni pa nalogalnika operacijskega sistema, osnovnega vhodno-izhodnega sistema ali druge strojne programske opreme, ki je potrebna ob zagonu ali namestitvi operacijskega sistema;
21. »plačilni terminal« je naprava, ki omogoči plačevanje z uporabo plačilnih instrumentov na fizičnem prodajnem mestu, ne pa tudi v virtualnem okolju, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme;

22. »podporna tehnologija« je vsak predmet, del opreme, storitev ali sistem proizvodov, vključno s programsko opremo, ki se uporablja za povečanje, ohranjanje, nadomestitev ali izboljšanje funkcijskih zmožnosti invalidov ali za olajšanje in nadomestitev okvar, omejitev gibanja ali izločitev iz udeležbe;
23. »ponudnik storitev« je vsaka fizična ali pravna oseba, ki zagotavlja storitev na trgu Unije ali ponuja zagotavljanje takšne storitve potrošnikom v Evropski uniji. Za ponudnika storitev v zvezi z e-knjigami se štejejo založniki in drugi gospodarski subjekti, ki sodelujejo pri njihovi distribuciji;
24. »pooblaščen zastopnik« je fizična ali pravna oseba s sedežem v Evropski uniji, ki jo je proizvajalec pisno pooblastil, da v njegovem imenu opravlja določene naloge;
25. »potrošnik« je fizična oseba, ki kupuje proizvod ali je prejemnik storitve za namene, ki so zunaj njene trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti;
26. »potrošniška bančna storitev« pomeni zagotavljanje naslednjih bančnih in finančnih storitev potrošnikom s strani vseh subjektov, ki te storitve lahko opravljajo:
- a) kreditnih pogodb, za katere velja zakon, ki ureja potrošniške kredite;
 - b) investicijskih in pomožnih storitev, to so:
 - sprejemanje in posredovanje naročil v zvezi z enim ali več finančnimi instrumenti;
 - izvrševanje naročil za račun strank;
 - upravljanje portfeljev;
 - investicijsko svetovanje;
 - hramba in upravljanje finančnih instrumentov za račun strank, ki vključuje tudi skrbništvo in sorodne storitve, kot so upravljanje gotovine in zavarovanja, in izključuje vodenje računov vrednostnih papirjev na najvišji stopnji;
 - odobravanje posojil vlagatelju, da bi ta lahko opravil enega ali več poslov s finančnimi instrumenti, če je podjetje, ki odobri posojilo, vpleteno v posel;
 - menjalniške storitve, če so povezane z opravljanjem investicijskih storitev;
 - investicijske raziskave in finančne analize ali druge oblike splošnih priporočil v zvezi s posli s finančnimi instrumenti;
 - c) plačilnih storitev, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme;
 - č) storitev, povezanih s plačilnim računom, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme;
 - d) elektronski denar, kot je opredeljen v zakonu, ki ureja plačilne storitve, storitve izdajanja elektronskega denarja in plačilne sisteme;
27. »potrošniški sistem računalniške strojne opreme za splošno rabo« je kombinacija strojne opreme, ki tvori celoten računalnik, za katerega je značilno, da je večnamenski, z ustrežno programsko opremo pa lahko opravlja najobičajnejše računalniške naloge, ki jih zahtevajo potrošniki, in je namenjen temu, da ga upravljajo potrošniki, vključno z osebnimi računalniki, zlasti namiznimi računalniki, prenosnimi računalniki, pametnimi telefoni in tabličnimi računalniki;
28. »potrošniška terminalna oprema z interaktivno računalniško zmogljivostjo, ki se uporablja za dostop do avdiovizualnih medijskih storitev« je vsaka oprema, katere glavni namen je zagotoviti dostop do avdiovizualnih medijskih storitev;
29. »proizvajalec« je fizična ali pravna oseba, ki izdeluje proizvod ali za katero se tak proizvod načrtuje ali izdeluje in trži ta proizvod pod svojim imenom ali blagovno znamko;
30. »proizvod« je snov, pripravek ali blago, pridobljeno v proizvodnem procesu, razen hrane, krme, živih rastlin in živali, proizvodov človeškega izvora ter proizvodov rastlin in živali, neposredno vezanih na njihovo prihodnje razmnoževanje;
31. »služba za pomoč v sili« pomeni interventno storitev, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;
32. »storitev« je vsaka posamična gospodarska oziroma pridobitna ali samozaposlitvena aktivnost, ki jo, praviloma za plačilo, opravlja ponudnik storitev, ki je pravna ali fizična oseba. Proizvodnja blaga se ne šteje za storitev, vendar pa se za storitev štejejo posamezne aktivnosti, potrebne za proizvodnjo in trženje blaga;
33. »storitev avtobusnega potniškega prevoza« pomeni storitve avtobusnega potniškega prevoza v skladu s prvim in drugim odstavkom 2. člena Uredbe (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta

z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 55 z dne 28. 2. 2011, str. 1–12);

34. »storitev celotnega pogovora« je storitev celotnega pogovora, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;

35. »storitev e-trgovine« je storitev, ki se zagotavlja na daljavo, prek spletišč in storitev na osnovi mobilnih naprav, elektronsko in na posamezno zahtevo potrošnika, z namenom sklenitve potrošniške pogodbe;

36. »storitev izdajanja elektronskih vozovnic« je sistem, pri katerem se kupijo vozovnice za potniški prevoz z uporabo naprave z interaktivno računalniško zmogljivostjo, tudi na spletu, in se kupcu dostavijo v elektronski obliki, da se lahko natisnejo na papir ali drugače prikažejo med potovanjem z uporabo mobilne naprave z interaktivno računalniško zmogljivostjo;

37. »storitve mestnega in medkrajevnega prevoza« pomeni storitve mestnega in medkrajevnega prevoza, kot je opredeljeno v zakonu, ki ureja prevoze v cestnem prometu;

38. »storitev vodnega potniškega prevoza« pomeni potniške storitve v skladu s prvim odstavkom 2. člena Uredbe (EU) št. 1177/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovnih poteh ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L št. 334 z dne 17. 12. 2010, str. 1), razen iz drugega odstavka 2. člena navedene uredbe;

39. »storitve zračnega potniškega prevoza« pomeni storitve komercialnega potniškega zračnega prevoza, kot so opredeljene v točki I 2. člena Uredbe (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu (UL L št. 204, 26. 7. 2006, str. 1–9) pri odhodu z letališča, pri prihodu na letališče ali v tranzitu skozi letališče, kadar se letališče nahaja na ozemlju države članice, vključno z odhodnimi leti z letališča, ki se nahaja v tretji državi, na letališče, ki se nahaja na ozemlju države članice, pri katerih storitve opravljajo letalski prevozniki Unije;

40. »storitev, ki zagotavlja dostop do avdiovizualnih medijskih storitev« je podporna (komplementarna) storitev za zagotavljanje tehničnih možnosti dostopa, ki se prenaša po elektronskih komunikacijskih omrežjih in se uporablja za prepoznavanje, izbiranje in uporabo avdiovizualnih medijskih storitev ter prejemanje informacij o teh storitvah, in kakršne koli elemente, kot so podnapisi za gluhe in naglušne, zvočni opis, govornjeni podnapisi in tolmačenje v znakovnem jeziku, ki izhajajo iz izvajanja ukrepov za zagotovitev dostopnosti storitev, kot je določeno v zakonu, ki ureja avdiovizualne medijske storitve, ter vključuje tudi elektronske programske vodnike;

41. »storitve železniškega potniškega prevoza« pomeni storitve železniškega potniškega prevoza v skladu z Uredbo (EU) št. 2021/782 (UL L 172 z dne 29. 4. 2021 str. 1–52);

42. »tehnična specifikacija« je tehnična specifikacija, kot je opredeljena v 4. točki 2. člena Uredbe 1025/2012/EU in ki zagotavlja sredstvo za izpolnjevanje pogojev glede dostopnosti, ki se uporabljajo za proizvod ali storitev;

43. »umik« je ukrep za preprečitev dostopnosti proizvoda iz dobavne verige na trgu;

44. »uvoznik« je fizična ali pravna oseba s sedežem v Uniji, ki da proizvod iz tretje države na trg Unije;

45. »v realnem času« pomeni časovno usklajen s predvajano vsebino.«.

4. člen

V 6. členu se doda drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Da se invalidom omogoči optimalna uporaba proizvodov in storitev, ne glede na določbe tega zakona, se kot alternativa enemu ali več tehničnim pogojem lahko uporabijo merila glede funkcionalne učinkovitosti, ki jih predpiše minister, pristojen za invalidsko varstvo.«.

5. člen

V 8. členu se napovedni stavek spremeni tako, da se glasi:

(1) Da se invalidom omogoči ustrezna uporaba, morajo storitve iz drugega odstavka 3. člena tega zakona, razen storitev mestnega in medkrajevnega prevoza, izpolnjevati splošne pogoje glede dostopnosti, in sicer se storitve zagotavljajo z naslednjimi podpornimi tehnologijami:«.

V točki 5. se za besedo »avtobusnega« doda vejica in beseda »železniškega«.

Dodajo se drugi, tretji in četrti odstavek tako, da se glasijo:

»(2) Ponudnik storitve v splošnih pogojih ali enakovrednem dokumentu navede, kako storitev izpolnjuje zahteve glede dostopnosti iz tega zakona. Te informacije zajemajo opis pogojev dostopnosti, ki se uporabljajo, in obseg, kolikor je relevanten za ugotavljanje, oblikovanje in delovanje storitve. Poleg zahtev glede informacij po zakonu, ki ureja varstvo potrošnikov, ta informacija vsebuje tudi:

- splošen opis storitve v dostopnih oblikah;
- opis in potrebne razlage za razumevanje delovanja storitve;
- opis, kako storitev izpolnjuje ustrezne zahteve glede dostopnosti iz tega zakona.

(3) Za uskladitev obveznosti iz prejšnjega odstavka lahko ponudnik storitve v celoti ali delno uporablja harmonizirane standarde in tehnične specifikacije, katerih sklici so bili objavljeni v Uradnem listu Evropske unije.

(4) Ponudnik storitve zagotovi informacije, ki dokazujejo, da izvajanje storitve in njeno spremljanje zagotavljata skladnost storitve s pogoji iz drugega odstavka tega člena in pogoji dostopnosti iz tega zakona.«.

6. člen

V 9. členu se spremeni prva alineja prvega odstavka tako, da se glasi:

»- glasovno komunikacijo in sprotno zapisovanje besedila v realnem času;«.

Drugi odstavek se nadomesti z novim drugim odstavkom, ki se glasi:

»(2) Najprimernejši center za obveščanje ustrezno odgovarja na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili „112“ prek istega komunikacijskega sredstva, prek katerega je bila komunikacija prejeta, in z uporabo sinhroniziranega glasu in besedila (vključno z besedilom v realnem času) ali, kadar je uporabljen video, s sinhronizacijo glasu, besedila (vključno z besedilom v realnem času) in videa v obliki storitve celotnega pogovora.«.

7. člen

Za 9. členom se doda nov 9.a člen, ki se glasi:

»9.a člen

(dodatni pogoji glede dostopnosti storitev e-trgovine)

Pri zagotavljanju dostopa do storitev e-trgovine ponudnik te storitve zagotavlja:

- informacije o dostopnosti proizvodov in storitev, ki so v prodaji, kadar te informacije zagotavlja odgovorni gospodarski subjekt;
- funkcionalnost v zvezi z identifikacijo, varnostjo in plačilom, ki je zaznavna, uporabna, razumljiva in zanesljiva ter posledično dostopna, kadar se ta izvede kot del storitve in ne kot del proizvoda;
- načine identifikacije, elektronskih podpisov in plačilnih storitev, ki so zaznavni, uporabni, razumljivi in zanesljivi.«.

8. člen

V 12. členu se spremeni naslov člena, tako da se glasi:

»(dodatni pogoji dostopnosti zračnega, avtobusnega in železniškega potniškega prevoza)«.

Dodata se nov tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Pri zagotavljanju storitve železniškega potniškega prevoza ponudnik storitve:

1. zagotovi možnost železniškega prevoza, ki je primerljiv s prevozi drugih potnikov in tako določi pravila o nediskriminaciji in pomoči med potovanjem;
2. zagotovi pravico do pomoči na postajah in prevoznih sredstvih;
3. pri odločitvah glede načrta novih postaj in pri velikih prenovah upravljavci postaj upoštevajo potrebe invalidov v skladu z zahtevami za konstrukcijo, namenjeno vsem uporabnikom, ter v vsakem primeru upravljavci postaj določijo kontaktne točke, na katerih lahko zadevne osebe sporočijo svoj prihod in potrebo po pomoči;
4. si prizadeva za izboljšanje obstoječe infrastrukture, kjer je to potrebno, da bi prevozniki lahko omogočili dostop invalidom ter jim ponudili ustrezno pomoč.«.

(4) Pri zagotavljanju storitev mestnega in medkrajevnega prevoza se dodatno zagotavlja dostopnost samopostrežnih terminalov v skladu s 7. členom tega zakona.«.

9. člen

V 15. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Proizvajalec:

1. pripravi tehnično dokumentacijo, ki jo hranijo pet let po tem, ko je bil proizvod dan na trg,
2. izvede postopek ugotavljanja skladnosti proizvoda,
3. pripravi izjavo EU o skladnosti v slovenskem jeziku, ki dokazuje, da proizvod izpolnjuje pogoje glede dostopnosti in jo hranijo pet let po tem, ko je bil proizvod dan na trg,
4. proizvod označi z oznako CE v skladu z evropskim predpisom, ki ureja splošna pravila za oznako CE in njeno namestitve,
5. zagotovi, da so vzpostavljeni postopki za ohranjanje skladnosti serijske proizvodnje in upoštevajo spremembe oblike ali značilnosti proizvoda ter spremembe harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij, s sklicevanjem, na katere je ugotovljena skladnost proizvoda,
6. na proizvodih označi vrsto, serijo ali serijsko številka ali kateri koli drugi identifikacijski element proizvoda, ali kadar velikost ali narava proizvoda tega ne dopuščata, da so zahtevane informacije navedene na embalaži ali v dokumentu, ki je priložen proizvodu,
7. na proizvodu, embalaži ali priloženem dokumentu navede svoje ime, registrirano trgovsko ime, registrirano blagovno znamko in kontaktne podatke, naslov, na katerem so dosegljivi, za vprašanja o proizvodu. Kontaktni podatki so v jeziku, ki ga končni uporabniki in organi za nadzor trga brez težav razumejo;
8. zagotovi, da so proizvodu, ali, če to ni mogoče, na embalaži ali v dokumentu, ki je priložen proizvodu, priložena navodila in varnostne informacije v jeziku, ki jih potrošniki in drugi končni uporabniki razumejo. Taka navodila in informacije ter vsako označevanje so jasni, razumljivi in nedvoumni.«.

10. člen

V 22. členu se doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Kadar se gospodarski subjekti za določen proizvod ali storitev sklicujejo na pogoje iz prvega odstavka tega člena, o tem obvestijo ustrezne organe za nadzor trga proizvodov iz 26. člena tega zakona ali organe, pristojne za preverjanje skladnosti storitev iz 30. člena tega zakona ter države članice, v kateri je zadevni proizvod dan na trg ali v kateri se zagotavlja zadevna storitev.«.

Deveti odstavek postane deseti.

11. člen

Za navedbo naslova poglavja VI. NADZOR se doda nov 25.a člen, ki se glasi:

»25.a člen

(upravičenci za izvrševanje pravice do dostopnosti proizvodov in storitev)

(1) Potrošnik lahko na podlagi določb tega zakona začne postopke pred pristojnimi organi zaradi neizpolnjevanja skladnosti proizvodov in storitev po tem zakonu.

(2) Javni organi ali zasebna združenja, organizacije ali drugi pravni subjekti, ki imajo pravni interes, pri zagotavljanju skladnosti proizvodov in storitev po tem zakonu v imenu ali v podporo pritožniku in z njegovo odobritvijo pri pristojnih organih sodelujejo v katerem koli postopku, določenem za izvrševanje obveznosti iz tega zakona.«.

12. člen

V 27. členu se dodajo novi peti, šesti, sedmi, osmi in deveti odstavek, ki se glasijo:

»(5) Kadar TIRS meni, da so ukrepi zanimivi za druge države članice, Komisijo in druge države članice, o tem obvesti v skladu s predpisom, ki ureja mednarodno izmenjavo informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi.

(6) Informacije iz prejšnjega odstavka vsebujejo vse razpoložljive podrobnosti, zlasti podatke, potrebne za identifikacijo neskladnega proizvoda, poreklo proizvoda, naravo domnevne neskladnosti in zahteve glede dostopnosti, ki jih izdelek ne izpolnjuje, naravo in trajanje sprejetih nacionalnih ukrepov ter stališče zadevnega gospodarskega subjekta. TIRS pri tem navede, ali je neskladnost posledica:

- tega, da proizvod ne izpolnjuje veljavnih zahtev glede dostopnosti, ali
- pomanjkljivosti harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij iz 25. člena tega zakona, na katerih temelji domneva o skladnosti.

(7) TIRS Komisijo in ostale države članice nemudoma obvesti o vseh sprejetih ukrepih in vseh dodatnih razpoložljivih informacijah v zvezi z neskladnostjo zadevnega proizvoda ter v primeru nestrinjanja s priglašanim nacionalnim ukrepom o svojem nasprotovanju.

(8) Kadar država članica ali Komisija v treh mesecih po prejemu informacij iz petega odstavka tega člena ne predloži ugovora glede začasnega ukrepa, ki ga je sprejel TIRS, se šteje, da je ukrep upravičen.

(9) TIRS zagotovi, da se nemudoma sprejmejo ustrezni omejevalni ukrepi v zvezi z zadevnim proizvodom, vključno z umikom proizvoda s trga.«.

13. člen

Za 27. členom se doda nov 27.a člen, ki se glasi:

»27.a člen

(postopek za obravnavo proizvodov, za katere se gospodarski subjekt sklicuje na temeljito spremembo in nesorazmerno breme)

Kadar se gospodarski subjekt sklicuje na 22. člen tega zakona TIRS pri izvajanju nadzora trga proizvodov:

(a) preveri, ali je gospodarski subjekt opravil oceno iz drugega odstavka 22. člena tega zakona;

- (b) oceno iz prejšnje točke in njene rezultate pregleda, vključno s pravilno uporabo meril iz podzakonskega akta, opredeljenega v devetem odstavku 22. člena tega zakona;
- (c) preveri skladnost z veljavnimi zahtevami glede dostopnosti proizvodov iz tega zakona.«.

14. člen

V 30. členu se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Nadzor na področju storitev železniškega prevoza skladno z zakonom, ki ureja železniški promet, Uredbo (EU) 2021/782 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu in Uredbo o izvajanju Uredbe (ES) o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 67/11) opravlja Inšpekcija za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča, Inšpekcija za cestni promet ter Inšpekcija za javni potniški promet.«.

Sedanji peti, šesti, sedmi in osmi odstavek postanejo šesti, sedmi, osmi in deveti odstavek.

15. člen

Za 32. členom se doda nov 32.a člen, ki se glasi:

»32.a člen (pooblaščenice osebe agencije)

(1) Naloge nadzora, ki so na podlagi tega zakona v pristojnosti agencije, opravljajo osebe, ki so zaposlene na agenciji in imajo za to pooblastilo ministra, pristojnega za vsebinsko področje, na katerem opravljajo nadzor (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenice osebe agencije).

(2) Pooblastilo za opravljanje nalog nadzora se izkazuje s službeno izkaznico, ki jo izda minister, pristojen za vsebinsko področje, na katerem se opravlja nadzor.

(3) Pooblaščenice osebe agencije morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje zakon, ki ureja inšpekcijski nadzor, za inšpektorje.

(4) Osebe iz prvega odstavka tega člena samostojno opravljajo naloge nadzora po tem zakonu, vodijo upravni postopek ter izdajajo odločbe in sklepe v upravnem postopku. V postopku nadzora po tem zakonu in za odreditev ukrepov se uporabljajo določbe zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor, če s tem zakonom ni drugače določeno.«.

16. člen

V 38. členu se spremeni naslov tako, da se glasi:

»(prekrški za kršitev zagotavljanja dostopnosti do zračnega, avtobusnega in železniškega potniškega prevoza)«.

Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Kršitev pogojev glede dostopnosti do storitev iz tretjega odstavka 12. člena tega zakona se sankcionira v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (ES) o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 67/11).«.

PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

17. člen

(prehodno obdobje za samopostrežne terminale)

»Samopostrežni terminali, ki so jih ponudniki storitev zakonito uporabljali za zagotavljanje storitev pred 28. junijem 2025, se lahko uporabljajo do konca njihove ekonomske življenjske dobe, vendar ne dlje kot 20 let po začetku njihove uporabe.«.

18. člen

(dokončanje postopkov oddaje javnih naročil)

(1) Postopki oddaje javnih naročil, za katere so bila obvestila o javnem naročilu poslana v objavo pred uveljavitvijo tega zakona, se izvedejo po dosedanjih predpisih.

(2) Postopki s pogajanji brez predhodne objave se izvedejo po dosedanjih predpisih, če je že bilo poslano povabilo k oddaji ponudb.

(3) Posamezna naročila, oddana na podlagi okvirnega sporazuma, sklenjenega pred uveljavitvijo tega zakona, se oddajo v skladu z določbami okvirnega sporazuma. Posamezna naročila v okviru dinamičnega nabavnega sistema, vzpostavljenega pred uveljavitvijo tega zakona, se oddajo v okviru tega dinamičnega sistema do zaključka delovanja sistema.

(4) Posamezna naročila, oddana na podlagi kvalifikacijskega sistema, vzpostavljenega pred uveljavitvijo tega zakona, se oddajo v okviru tega sistema do zaključka delovanja sistema.

(5) Ne glede na prvi, drugi, tretji in četrti odstavek tega člena pa lahko naročnik ob upoštevanju določil zakona, ki ureja javno naročanje spremeni dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila oziroma navedbe v objavljenem obvestilu o javnem naročilu in javno naročilo odda ob upoštevanju določbe petega odstavka 3. člena tega zakona, če še ni potekel rok za predložitev ponudb.

19. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV:

K 1. členu

S prvim členom se širi področje uporabe ZDPSI na železniški potniški prevoz, odgovarjanje na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112« ter postopke oddaje javnih naročil. S tem namenom je bilo treba dopolniti in spremeniti veljavni 3. člen ZDPSI, ki določa področje uporabe. Zagotavljanje dostopnosti po ZDPSI se s predlogom zakona širi tudi na področje železniškega potniškega prevoza, kar pomeni, da bodo morala biti dostopna tudi spletišča, storitve na osnovi mobilnih naprav, ključno z mobilnimi aplikacijami, elektronske vozovnice in storitev izdajanja le teh, zagotavljanje informacij o prevoznih storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času, vključno z interaktivnimi zasloni ter interaktivne samopostrežne terminale, razen tiste, ki so nameščeni kot sestavni deli tirnih vozil. Navedena izjema velja tako za zagotavljanje dostopnosti proizvodov kot storitev.

Direktiva 2019/882/EU opredeljuje storitve regionalnega prevoza, ki ga slovenski pravni red ne pozna. Zato je bilo potrebno prilagoditi izvajanje storitve regionalnega prevoza slovenskemu pravnemu redu na način, da se v celotnem ZDPSI poenoti terminologija v »storitve mestnega in medkrajevnega prevoza«.

Na področju uporabe veljavnega ZDPSI izrecno ne določa odgovarjanja na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112«, zato je bilo nujno potrebno urediti področje v predlogu zakona.

S petim odstavkom se v nacionalni pravni red prenaša določilo prvega odstavka 24. člena Direktive 2019/882/EU. S tem v zvezi je iz uvodnega pojasnila 90 Direktive 2019/882/EU razbrati, da EU javnonaročniški direktivi – Direktiva 2014/24/EU in 2014/25/EU, ki sta obe v nacionalni pravni red implementirani z Zakonom o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 – ZOPNN-F, v nadaljnjem besedilu: ZJN-3), ki določata postopke javnega naročanja v zvezi z javnimi naročili in projektnimi natečaji za nekatero blago (proizvode), storitve in gradnje, določata tudi, da se pri vseh nabavah, ki naj bi jih uporabljale fizične osebe, bodisi splošna javnost bodisi uslužbenci javnega naročnika ali naročnika, pri pripravi tehničnih specifikacij, razen v ustrezno utemeljenih primerih, upoštevajo merila dostopnosti za invalide ali zahteve za oblikovanje, prilagojeno vsem uporabnikom. Poleg tega ti direktivi določata tudi, da kadar so zahteve v zvezi z obvezno dostopnostjo sprejete s pravnim aktom Unije, se tehnične specifikacije, kar zadeva merila dostopnosti za invalide ali zahteve za oblikovanje, prilagojeno vsem uporabnikom, določijo s sklicevanjem nanj. Uvodno pojasnilo pojasnjuje tudi, da bi ta direktiva morala določati obvezne pogoje glede dostopnosti za proizvode in storitve, za katere se uporablja. Pogoji glede dostopnosti iz te direktive niso zavezujoče za proizvode in storitve, ki ne spadajo na njeno področje uporabe. Vendar pa bi uporaba teh pogojev glede dostopnosti za izpolnjevanje ustreznih obveznosti iz drugih aktov Evropske unije poleg te direktive olajšala izvajanje dostopnosti in prispevala k pravni varnosti ter približanju zahtev glede dostopnosti v vseh državah članicah. Organom se ne bi smelo preprečiti, da določijo strožje pogoje glede dostopnosti, kot so pogoji glede dostopnosti iz Priloge I k Direktivi 2019/882/EU.

V sledi navedenega se v predlogu zakona torej povsem na novo dodaja izrecno določilo, da se pogoji glede dostopnosti po tem zakonu uporabljajo tudi v postopkih oddaje javnih naročil in da pogoji glede dostopnosti po tem zakonu, vendar izključno za proizvode in storitve iz predmetnega člena, predstavljajo obvezne pogoje dostopnosti pri oblikovanju vsakokratnih tehničnih specifikacij javnega naročila, kar pa sicer – torej oblikovanje tehničnih specifikacij, ureja javnonaročniška zakonodaja. To pomeni, da morajo naročniki pri oblikovanju tehničnih specifikacij v primeru naročanja dotičnih predmetov in storitev iz ZDPSI zahtevati, da ti izpolnjujejo vse zahteve dostopnosti po tem zakonu.

S tem določilom se torej v povezavi z obstoječim tretjim odstavkom 68. člena ZJN-3, iz katerega po vzoru javnonaročniških direktiv izhaja, da kadar zahteve v zvezi z obvezno dostopnostjo določa neposredno veljaven pravni akt Evropske unije, naročnik tehnične specifikacije glede kriterijev

dostopnosti za invalide določi s sklicevanjem na ta akt, kar pa se implicitno sicer lahko razume tudi v primeru Direktive 2019/882/EU oziroma nacionalnega predpisa, v konkretnem primeru ZDPSI, s katerim se omenjena direktiva implementira v nacionalni pravno red, če take zahteve iz njega izhajajo: določa obveznost, da morajo naročniki, kadar naročajo določeno blago ali storitve po ZDSPi, tega naročati na način, da opredeljene zahteve dostopnosti upoštevajo pri pripravi tehničnih specifikacij javnega naročila. Gre pa za omejen spekter blaga oziroma storitev, ki je bil določen na podlagi analize v okviru ocene učinka predpisa (na ravni EU), kot relevanten za invalide in za katere so bile med državami članicami sprejete (ali se je pričakovalo, da še bodo) nacionalne zahteve glede dostopnosti, ki ovirajo delovanje notranjega trga. Odprava te omejitve in izboljšanje položaja invalidov pa je sicer glavni namen Direktive 2019/882/EU.

K 2. členu

Z navedeno določbo se v nacionalni pravni red prenašata dve določili Direktive 2019/882/EU, in sicer tretjega odstavka 29. člena in petega odstavka 30. člena, ki v okviru določb o izvrševanju in kaznih opredeljujeta izključitve za postopke javnega naročanja. Tudi iz uvodnega pojasnila 97 k omenjeni direktivi izhaja, da se zaradi obstoječega pravnega okvira glede pravnih sredstev na področjih, ki jih zajemata direktivi 2014/24/EU in 2014/25/EU, določbe te direktive v zvezi z izvrševanjem in kaznimi ne bi smele uporabljati za postopke javnega naročanja, za katere veljajo obveznosti iz te direktive. Takšna izključitev ne posega v obveznosti držav članic, ki izhajajo iz Pogodb, da sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev uporabe in učinkovitosti prava Unije. Glede na navedeno se uporaba določbe 25.a člena in VII. poglavja predloga zakona, ki urejata izvrševanje in kazni, izključi za tiste postopke javnega naročanja, ki jih ureja oziroma za katere se uporablja ZJN-3, ki pa v nacionalni pravni red sicer prenaša obe javnonaročniški direktivi (Direktivo 2014/24/EU in Direktivo 2014/25/EU).

K 3. členu

Določba predloga zakona spreminja 5. člen ZDPSI na način, da se dodajo opredelitve izrazov:

(31) »služba za pomoč v sili« pomeni interventno storitev, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;

13. točka 3. člena Direktive 2019/882/EU določa, da služba za pomoč v sili pomeni službo za pomoč v sili, kot je opredeljena v 39. točki 2. člena Direktive (EU) 2018/1792 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2018/1972/EU). Zakon o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22, 18/23 – ZDU-10 in 40/25 – ZInfV-1; v nadaljevanju: ZEKom-2) v 18. točki 3. člena prenaša navedeno določbo Direktive 2018/1972/EU in v tem okviru opredeljuje interventno storitev (ustreznejši izraz za službo za pomoč v sili) kot storitev, ki jo nudijo službe za zaščito, reševanje in pomoč, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja varstvo pred naravnimi ali drugimi nesrečami, policija v skladu s predpisi, ki urejajo delovanje policije, ter služba za nujne medicinske pomoči v skladu s predpisi s področja zdravstvene dejavnosti. Za zagotovitev ustreznega prenosa 13. točke 3. člena Direktive 2019/882/EU se tako s predlogom člena dodaja opredelitev službe za pomoč v sili s sklicem na ZEKom-2.

(33) »storitev avtobusnega potniškega prevoza« pomeni storitve avtobusnega potniškega prevoza v skladu s prvim in drugim odstavkom 2. člena Uredbe (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 55 z dne 28. 2. 2011, str. 1–12);

Storitev avtobusnega potniškega prevoza je opredeljena na način, kot to določa Uredba (EU) št. 181/2011 in v celoti sledi opredelitvi pojma iz 32. točke 3. člena Direktive 2019/882/EU. Opredelitev avtobusnega potniškega prevoza je ustrezno opredeljena že v ZDPSI, vendar smo jo zaradi lažje sledljivosti spreminjanja evropske zakonodaje.

(34) »storitev celotnega pogovora« je storitev celotnega pogovora, kot je opredeljena v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije;

Z namenom ustreznega prenosa 9. točke 3. člena Direktive 2019/882/EU se dodaja opredelitev storitve celotnega pogovora z ustrezno navezavo na ZEKom-2, ki opredeljuje storitev celotnega pogovora kot

multimedijsko storitev pogovora v realnem času, ki zagotavlja dvosmeren simetričen prenos videa, besedila in glasu v realnem času med uporabniki na dveh ali več lokacijah.

(37) »storitve mestnega in medkrajevnega prevoza« pomeni storitve mestnega in medkrajevnega prevoza, kot je opredeljeno v zakonu, ki ureja prevoze v cestnem prometu;

Ker slovenski pravni red ne pozna primestnega prevoza, je v predlogu zakona definiran izraz medkrajevni prevoz. Skladno z zakonom, ki ureja prevoze v cestnem prometu je medkrajevni prevoz javni prevoz potnikov med dvema ali več kraji in se lahko opravlja kot potniški ali hitri linijski prevoz potnikov;

(39) »storitve zračnega potniškega prevoza« pomeni storitve komercialnega potniškega zračnega prevoza, kot so opredeljene v točki I 2. člena Uredbe (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu (UL L št. 204, 26. 7. 2006, str. 1–9) pri odhodu z letališča, pri prihodu na letališče ali v tranzitu skozi letališče, kadar se letališče nahaja na ozemlju države članice, vključno z odhodnimi leti z letališča, ki se nahaja v tretji državi, na letališče, ki se nahaja na ozemlju države članice, pri katerih storitve opravljajo letalski prevozniki Unije;

Storitev zračnega potniškega prevoza je opredeljena na način, kot to določa Uredbe (ES) št. 1107/2006 v celoti sledi opredelitvi pojma iz 31. točke 3. člena Direktive 2019/882/EU. Opredelitev zračnega potniškega prevoza je ustrezno opredeljena že v ZDPSI, vendar smo jo zaradi lažje sledljivosti spreminjanja evropske zakonodaje.

(41) »storitve železniškega potniškega prevoza« pomeni storitve železniškega potniškega prevoza v skladu z Uredbo (EU) št. 2021/782 (UL L 172 z dne 29. 4. 2021 str. 1–52).

Storitev železniškega potniškega prevoza je s predlogom zakona na novo definirana zaradi vključitve železniškega potniškega prevoza v področje uporabe predloga zakona ter je v celoti usklajena z opredelitvijo pojma v Uredbi (EU) št. 2021/782. Na ta način se zagotavlja prenos 33. točke 3. člena Direktive 2019/882/EU,

K 4. členu

Določba uvaja pravno podlago za sprejem Pravilnika o merilih glede funkcionalne učinkovitosti dostopnosti proizvodov in storitev za invalide, ki je priloga tega predloga zakona. S tem se v slovenski pravni red prenaša Priloga I, oddelek VII Direktive 2019/882/EU.

Pravilnik o merilih glede funkcionalne učinkovitosti dostopnosti proizvodov in storitev za invalide bo določal podrobnejša merila glede funkcionalne učinkovitosti dostopnosti proizvodov in storitev za invalide, kadar zahteve glede dostopnosti iz zakona, ki ureja dostopnost do proizvodov in storitev za invalide ne obravnavajo ene ali več funkcij načrtovanja in proizvodnje proizvodov ali zagotavljanja storitev.

Merila glede funkcionalne učinkovitosti se lahko uporabijo kot alternativa enemu ali več specifičnim tehničnim zahtevam, kadar so te navedene v zakonskih pogojih glede dostopnosti, vendar le, če uporaba ustreznega merila glede funkcionalne učinkovitosti izpolnjuje pogoje glede dostopnosti in zagotavlja, da se s takšnim načrtovanjem in proizvodnjo proizvodov ter zagotavljanjem storitev invalidom pri predvidljivi uporabi omogoči enakovredna ali boljša dostopnost.

Pravilnik je priloga k temu predlogu zakona.

K 5. členu

Določba splošne pogoje glede dostopnosti storitev širi na področje železniškega potniškega prevoza. S predlogom zakona se zagotavlja, da bodo tudi storitve železniškega potniškega prevoza dostopne invalidom na primerljiv način kot storitve avtobusnega, zračnega in vodnega potniškega prevoza. Dostopnost se zagotavlja za spletišča ponudnikov, storitve na osnovi mobilnih naprav, vključno z mobilnimi aplikacijami, elektronske vozovnice in postopke njihove izdaje, informacije o prevoznih

storitvah, vključno s potovalnimi informacijami v realnem času, ter interaktivne samopostrežne terminale, z izjemo tistih, ki so sestavni del tirnih vozil. Dostopnost se zagotavlja tudi s podpornimi storitvami ter podpornimi tehnologijami z zagotavljanjem informacij o dostopnosti vozil, okoliške infrastrukture in grajenega okolja.

Novi drugi, tretji in četrty odstavek povzema prilogo V Direktive 2019/882/EU, ki opredeljuje obveznost ponudnika storitev o zagotavljanju informacij glede opisa pogojev dostopnosti, ki se uporabljajo za oblikovanje in delovanje storitve.

Nov drugi odstavek opredeli obveznosti ponudnika storitve, da v splošnih pogojih ali enakovrednem dokumentu navede, kako storitev izpolnjuje zahteve glede dostopnosti. Te informacije vključujejo opis, na kakšen način je storitev dostopna. Te informacije vsebujejo tudi splošen opis storitve v dostopnih oblikah, opis in potrebne razlage za razumevanje delovanja storitve ter opis, kako storitev izpolnjuje ustrezne zahteve glede dostopnosti.

Novi tretji odstavek določa, da lahko ponudnik storitev namesto navedb informacij o zagotavljanju dostopnosti v splošnih pogojih ali enakovrednem dokumentu v tem dokumentu navede sklic na uporabo harmoniziranih standardov ali tehničnih specifikacij, ki so bile objavljene v Uradnem listu Evropske unije.

Četrty odstavek zahteva da ponudnik storitve zagotovi informacije, ki dokazujejo, da izvajanje storitve in njeno spremljanje zagotavlja skladnost storitve s pogoji dostopnosti.

K 6. členu

Besedilo prve alineje prvega odstavka 9. člena ZDPSI se v celoti usklajuje z določbo točke (a) (i) oddelka IV Priloge I k Direktivi 2019/882/EU. S tem so upoštevane tudi pripombe Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij, ki so jih podali v okviru javne obravnave osnutka ZDPSI. Ponudniki elektronskih komunikacijskih storitev morajo upoštevati zahteve iz 9. člena ZDPSI, ki jih dodatno določajo zahteve EU standardov.

Spremenjen drugi odstavek 9. člena prenaša določbo osmega odstavka 4. člena Direktive 2019/882/EU in Oddelka V Priloge I ter opredeljuje način odgovarjanja najprimernejšega centra za obveščanje na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112«. Za odgovarjanje na komunikacijo v sili v okviru enotne evropske številke za klic v sili »112« mora najprimernejši center za obveščanje uporabiti isto komunikacijsko sredstvo, kot je bila komunikacija sprejeta. Če uporabnik kliče prek videoklica, mora najprimernejši center za obveščanje odgovoriti z video klicem s sinhronizacijo glasu, besedila (vključno z besedilom v realnem času) in videa v obliki storitve celotnega pogovora.

Veljavni zakon v drugem odstavku 9. člena vzpostavlja pravno podlago za določitev podrobnejših pogojev za zagotavljanje dostopnosti elektronskih komunikacijskih storitev. Prvotni namen pravilnika je bil zagotoviti večjo jasnost ureditve in lažje izvajanje nadzora z določitvijo podrobnejših zahtev. Po sprejemu zakona so bile izvedene poglobljene analize, ki so pokazale, da so vse relevantne določbe direktive prenesene že s samim zakonom, v preostalem pa je področje urejeno z EU standardi. Z vidika enakih pogojev za vse invalide je ključno, da se vzpostavijo enotne evropske rešitve, kar bo invalidom omogočalo enako uporabo storitev tudi ob prehodu državnih meja. Po razpoložljivih podatkih nobena druga država članica ne predpisuje podrobnejših pogojev dostopnosti elektronskih komunikacijskih storitev. Glede na navedeno se predlaga črtanje pravne podlage za sprejem pravilnika.

K 7. členu

Z določbo se opredelijo dodatni pogoji glede dostopnosti storitev e-trgovine. S tem se v slovenski pravni red prenaša priloga I, oddelek IV, točka g Direktive 2019/882/EU.

Ponudnik storitve e-trgovine mora pri zagotavljanju dostopa do storitve zagotoviti: informacije o dostopnosti proizvodov in storitev, kadar te informacije zagotavlja odgovorni gospodarski subjekt; funkcionalnost v zvezi z identifikacijo, varnostjo in plačilom, ki je zaznavna, uporabna, razumljiva in zanesljiva, kadar se ta izvaja kot del storitve; ter načine identifikacije, elektronskih podpisov in plačilnih storitev, ki so zaznavni, uporabni, razumljivi in zanesljivi. Z navedenimi rešitvami se v nacionalni pravni red prenašajo zahteve Direktive 2019/882/EU.

K 8. členu

Z določbo se razširi veljavni 12. člen ZDPSI, in sicer se na novo opredelijo dodatni pogoji dostopnosti storitve železniškega potniškega prevoza. Ponudnik storitve mora zagotoviti možnost železniškega prevoza pod primerljivimi pogoji kot za ostale potnike ter določiti pravila o nediskriminaciji in pomoči med potovanjem; zagotoviti pravico do pomoči na postajah in v prevoznih sredstvih; pri načrtovanju novih postaj in večjih prenovah upoštevati potrebe invalidov ter določiti kontaktne točke, na katerih lahko invalidi sporočijo svoj prihod in potrebo po pomoči; ter si, kjer je to potrebno, prizadevati za izboljšanje obstoječe infrastrukture, da bi prevozniki invalidom omogočili dostop in ustrezno pomoč.

Z novim četrtem odstavkom se v slovenski pravni red prenaša točka d, oddelka IV, priloge I Direktive 2019/882/EU, s čimer se dodatno zagotavlja dostopnost samopostrežnih terminalov pri zagotavljanju storitev mestnega in medkrajevnega prevoza.

K 9. členu

Določba dopolnjuje obveznosti proizvajalcev, navedenih v veljavnem ZDPSI z obveznostmi po Direktivi 2019/882/EU, tako se v celoti prenaša 7. člen Direktive 2019/882/EU, ki določa obveznosti prodajalcev.

K 10. členu

Določba prenaša osmi odstavek 14. člena Direktive 2019/882/EU na način, da morajo gospodarski subjekti v primeru temeljne spremembe ali nesorazmernega bremena o tem obvestiti nadzorne organe za nadzor trga ali storitev ter države članice, v katerih so tovrstni proizvodi dane na trg ali države članice, v katerih se zagotavljajo te storitve.

K 11. členu

Določba 25.a člena na novo opredeljuje upravičence za izvrševanje pravice do dostopnosti proizvodov in storitev. Prvi odstavek določa, da lahko potrošnik na podlagi določb tega zakona začne postopke pred pristojnimi organi zaradi neizpolnjevanja skladnosti proizvodov in storitev po tem zakonu. Pri tem se pod pristojni organi pojmujejo upravni organi in sodišča. S tem se uveljavlja osnovna pravica potrošnikov do pritožbe, kadar se ne zagotavlja dostopnost proizvodov in storitev po tem zakonu.

Drugi odstavek pa določa pravico javnim organom ali zasebnim združenjem, organizacijam ali drugim pravnim subjektom, ki imajo pravni interes, pri zagotavljanju skladnosti proizvodov in storitev po tem zakonu, da v imenu ali v podporo pritožniku ter z njegovo odobritvijo pri pristojnih organih sodelujejo v katerem koli postopku. S tem se krepi zaščita potrošnikov pri uveljavljanju temeljne pravice do dostopnosti.

K 12. členu

S predlagano dopolnitvijo 27. člena ZDPSI se v celoti prenašajo določila 20. člena Direktive 2019/882/EU. S tem se natančneje opredeljuje nacionalni postopek za obravnavo proizvodov, ki niso skladni s pogoji glede dostopnosti, in sicer se nalaga nadzornemu organu za nadzor trga proizvodov sodelovanje z Komisijo in drugimi državami članicami ter izmenjavo informacij glede proizvodov, ki niso

skladni z veljavnimi pogoji glede dostopnosti. Na ta način se zagotovi boljši pretok informacij glede zagotavljanja dostopnosti na enotnem trgu.

K 13. členu

Določa se postopek za obravnavo proizvodov, za katere se gospodarski subjekt sklicuje na temeljito spremembo in nesorazmerno breme. S tem se zagotavlja popoln prenos drugega odstavka 19. člena Direktive 2019/882/EU, ki določa nadzor trga proizvodov.

K 14. členu

Zaradi razširitve področja uporabe ZDPSI na železniški potniški prevoz se v 14. členu uredi tudi nadzor na področju železniškega prevoza, ki ga opravljajo Inšpekcija za ceste, železniški promet, žičniške naprave in smučišča, Inšpekcija za cestni promet ter Inšpekcija za javni potniški promet.

K 15. členu

Določba ureja pooblaščen osebe agencije za opravljanje nadzora po ZDPSI po zgledu drugih področnih zakonov, ki določajo pristojnosti agencije za opravljanje nadzora (npr. ZEKom-2, Zakon o poštini storitvah, Zakon o izvajanju Uredbe (EU) o enotnem trgu digitalnih storitev idr.).

K 16. členu

Določba med prekrške za kršitev zagotavljanja dostopnosti do zračnega, avtobusnega in železniškega potniškega prevoza dodaja prekrške za kršitev dostopnosti v zvezi z železniškim potniškim prevozom, ki je bil dodan v področje uporabe ZDPSI. Kršitev se sankcionira v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (ES) o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu.

K 17. členu

Določa se prehodno obdobje za uporabo samopostrežnih terminalov, ki so jih ponudniki storitev zakonito uporabljali za zagotavljanje storitev pred 28. junijem 2025, in sicer se le ti lahko uporabljajo do konca njihove ekonomske življenjske dobe, vendar ne dlje kot 20 let po začetku njihove uporabe.

K 18. členu

Določba ureja prehodno obdobje oziroma za postopke oddaje javnih naročil, ki so jih naročniki začeli izvajati pred začetkom uporabe tega zakona, način dokončanja teh postopkov. Naročniki lahko vse postopke oddaje javnih naročil, ki so v teku, zaključijo po dosedanji ureditvi. S tem v zvezi pa velja posebej izpostaviti, da ZDPSI – vezano na postopke javnega naročanja oziroma njihovo oblikovanje, doslej ni vključeval nobenega posebnega določila glede upoštevanja obvezne dostopnosti za proizvode in storitve, kot jih predpisuje Direktiva 2019/882/EU. To pa zato, ker je zakonodajalec smatral, da je prvi odstavek 24. člena Direktive 2019/882/EU v nacionalni pravni red implementiran že z veljavno nacionalno javnonaročniško zakonodajo – konkretno s tretjim odstavkom 68. člena ZJN-3, ki od naročnikov zahteva, da pri vseh predmetih javnega naročanja (torej širše kot po Direktivi 2019/882/EU), ki jih bodo uporabljale fizične osebe (kot končni uporabniki), v okviru tehničnih specifikacij (vedno) upoštevajo veljavne obvezne zahteve glede dostopnosti, ki pa lahko in (praviloma) tudi izhajajo iz drugih – področnih predpisov. Kadar zahteve dostopnosti določa neposredno veljaven pravni akt Evropske unije, naročnik tehnične specifikacije glede kriterijev dostopnosti oblikuje sklicevanjem na tak akt. Kar pa se implicitno lahko razume tudi v primeru, če take zahteve določa nacionalni predpis, v konkretnem primeru ZDPSI. Naročniki (registrirani uporabniki Portala javnih naročil) so bili o navedenih obvezah po Direktivi 2019/882/EU oziroma ZDPSI seznanjeni prek DJNovic, zaradi česar se lahko pričakuje, da so zahteve dostopnosti v postopke javnega naročanja, katerih predmet so morebitni proizvodi in storitve,

zajeti z ZDPSI, vključili. Za tiste, ki pa tem zahtevam niso sledili, pa se omogoča prehodna ureditev, da postopki oddaje javnih naročil v teku ne bi bili ogroženi. Ne glede na navedeno pa lahko naročniki, če tako želijo, in to hkrati dopušča tudi faza postopka javnega naročanja in tega niso storili že prej, pogoje glede dostopnosti ustrezno vključijo v že začete postopke oddaje javnih naročil (postopke v teku) tako, da spremenijo dokumentacijo v zvezi z oddajo javnega naročila oziroma navedbe v objavljenem obvestilu o javnem naročilu. Upoštevati je namreč treba, da v skladu s pravili javnega naročanja nič od navedenega ni mogoče spreminjati oziroma dopolnjevati, ko v postopku javnega naročanja poteče rok za oddajo ponudbe.

K 19. členu

Določa se začetek veljavnosti predloga zakona.